

Kontrollutvalget i Alta kommune

Møte nr. 3/2020
21. september 2020

Arkivkode
4/1 01
Journalnr.
2020/11122-6

S A K S F R E M L E G G

SAK 20/2020 **OPPSTART AV FORVALTNINGSREVISJON - RUS OG PSYKIATRI**

Saksbehandler: Tom Øyvind Heitmann

Saksdokumenter:

Ikke vedlagt:

- Overordnet risiko- og vesentlighetsanalyse – Forvaltningsrevisjon – 2017-2020
- Plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020 – Alta kommune
- Melding om politisk vedtak – Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020, vedtak i Alta kommunestyre den 25. oktober 2020 (sak 97/16)
- Protokoll fra møte i Alta kommunestyre 23. juni 2020 (herunder sak 69/20)

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet. Dette på bakgrunn av en plan for forvaltningsrevisjon som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner.

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.

Kontrollutvalget i Alta har i sak 7/2020 vedtatt at utvalget selv tar initiativ til oppstart av de enkelte forvaltningsrevisjoner, i motsetning til tidligere praksis der kommunens revisjon (Vefik IKS), som leverandør har tatt initiativet til oppstart av de vedtatte forvaltningsrevisjonene ut fra eget skjønn.

Kontrollutvalgets vedtak om oppstart av forvaltningsrevisjon skal gi en klar bestilling til revisjonen med angivelse av forvaltningsrevisjonens formål, hovedproblemstillinger og avgrensninger. På bakgrunn av kontrollutvalgets bestilling utarbeider revisjonen en prosjektskisse/prosjektplan som legges fram til behandling i kontrollutvalget.

Plan for forvaltningsrevisjon 2017 - 2020

Bakgrunnen for forvaltningsrevisjonen «Rus og psykiatri» er Alta kommunes plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020, vedtatt av kommunestyret den 25. oktober 2016 (sak 97/16) etter innstilling fra kontrollutvalget.

Planen er utarbeidet på bakgrunn av en overordnet risiko- og vesentlighetsanalyse av kommunens virksomhet. I denne analysen sies følgende om fokusområdet «Rus og psykiatri»:

«Kommunenes ansvar for arbeidet med rus og psykiatri er blant annet forankret i Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester. Av lovens § 3-1 framgår det at: «Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. Kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne.

I følge Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med samtidig rus – og psykisk lidelse – ROP lidelser, utarbeidet av Helsedirektoratet, er kommunen en svært viktig arena for kontaktetablering, kartlegging, behandling og oppfølging av personer med rus- og psykiatriske lidelser.

Kommunenes ansvar omfatter blant annet:

- kartlegging av funksjonsnivå og vurdering av behov for tjenester herunder praktisk bistand og opplæring for å kunne mestre boforhold, personlig økonomi, personlig hygiene med mer
- ruskartlegging og psykososial oppfølging
- forebyggende helsetjenester, nødvendig helsehjelp (behandling av sykdom, medisinsk og psykososial habilitering og rehabilitering, pleie og omsorg)
- fremskaffing av bolig og oppfølging i bolig
- sosial eller arbeidsrettet aktivisering
- arbeid med individuell plan
- generell oppfølging og veiledning
- henvisning til behandling

Retningslinjene gir en beskrivelse av hvordan utredning, behandling og oppfølging av mennesker med ROP- lidelser bør gjennomføres, samt en beskrivelse av roller og ansvar i tjenesteytingen. I følge retningslinjene bør samhandling og samarbeid internt og mellom nivåene være sentralt i oppfølging av personer med ROP-lidelser. Alta kommune har mottatt prosjektmidler fra Helsedirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet til opprettelsen av ROP-team. Teamet består av 4,4 årsverk som arbeider med mennesker med dobbeldiagnose (rus/psykiatri).

Hovedutfordringen for kommunene innen rus- og psykiatrifeltet er økende etterspørsel etter tjenester. Noe av årsaken til dette er at spesialisthelsetjenesten gir kortere behandlingsopphold i tråd med samhandlingsreformen. I følge årsmeldingen for 2015 har Alta kommune store utfordringer med til dels alvorlig syke pasienter som krever store

ressurser i oppfølgingen. Tilfanget av pasienter er stadig økende, samtidig som det kommer nye diagnosegrupper og nye problemstillinger. Det er inngått en samarbeidsavtale mellom rus- og psykiatritjenesten i Alta kommune og DPS Vest-Finnmark. Intensjonen med samarbeidsavtalen er å optimalisere tjenestetilbudet ved å sikre at mennesker med dobbeldiagnose (rus/psykiatri) får rett behandling til rett tid. Formålet med samhandlingsmodellen er å bidra til fleksible, helhetlige, sammenhengende og tilgjengelige tjenester.

Alta kommune har utarbeidet en plan for psykiatri- og rustjenestene for perioden 2014-2020.

Planen inneholder en handlingsplan for psykiatri- og rustjenestene i kommunen, med konkrete tiltak og tidspunkt for gjennomføring.

Området er svært vesentlig ut fra et brukerperspektiv. Området er også vesentlig ut fra et organisatorisk perspektiv. Det utføres statlig tilsyn (Fylkesmannen) med kommunale helse- og omsorgstjenester, herunder også sosiale tjenester i NAV. Revisjonen har imidlertid ikke funnet at det er gjennomført tilsyn på området i perioden 2014-2016, eller at det er planlagt slikt tilsyn i 2016 (per juni 2016).»

Ny vurdering av risiko- og vesentlighet

Sekretariatet vurderer den omtalte risiko- vesentlighetsanalyse ovenfor å være lik det som gjaldt da plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020 ble vedtatt av kommunestyret i oktober 2016.

Vedtak i kommunestyret 23. juni 2020

På møte i kommunestyret den 23. juni 2020 vedtok kommunestyret at det forventes at forvaltningsrevisjonen om rus og psykiatri leveres i løpet av kort tid (sak 69/20).

Formålet med forvaltningsrevisjonen

Formålet med forvaltningsrevisjonen vil være å avdekke eventuelle lovbrudd, avvik, svakheter og mangler, samt forbedringsmuligheter på det undersøkte området.

Tematisk avgrensning

Sekretariatet foreslår at forvaltningsrevisjonen avgrenses til å gjelde et brukerperspektiv. Det vi si at undersøkelsen skal gi svar på om personer med psykiske plager/lidelser og/eller rusavhengighet faktisk blir gitt det tilbud fra kommunen som lov, faglige retningslinjer etc. krever.

Forvaltningsrevisjonen skal ta for seg kommunens ansvar, som blant annet omfatter følgende:¹

- kartlegging av funksjonsnivå og vurdering av behov for tjenester herunder praktisk bistand og opplæring for å kunne mestre boforhold, personlig økonomi, personlig hygiene med mer
- ruskartlegging og psykososial oppfølging
- forebyggende helsetjenester, nødvendig helsehjelp (behandling av sykdom, medisinsk og psykososial habilitering og rehabilitering, pleie og omsorg)
- fremskaffing av bolig og oppfølging i bolig

---

¹ Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med samtidig ruslidelse og psykisk lidelse – ROP-lidelser (Sammensatte tjenester – samtidig behandling, 03/2012). Helsedirektoratet.

- sosial eller arbeidsrettet aktivisering
- arbeid med individuell plan
- generell oppfølging og veiledning
- henvisning til behandling
- samhandling innad i kommunen
- kommunens samhandling med spesialisthelsetjenesten
- kommunens samhandling med pårørende

Problemstillinger

Sekretariatet foreslår følgende hovedproblemstilling for forvaltningsrevisjonen:

I hvilken grad mottar personer med psykiske plager/lidelser og/eller rusavhengighet et forsvarlig tjenestetilbud fra kommunen?

Sekretariatet foreslår at kontrollutvalget overlater til revisjonen å utarbeide eventuelle under- og tilleggsproblemstillinger i tilknytning til hovedproblemstillingen.

Relevant regelverk med mer – Kilder til revisjonskriterier

Revisor skal etablere revisjonskriterier for det enkelte revisjonsprosjektet. Revisjonskriteriene skal være utledet fra autoritative eller anerkjente kilder innenfor det reviderte området.

Relevante kilder til kriterier i denne forvaltningsrevisjonen kan være som følger:

- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)
- Lov 18.12.2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven)
- Prop.91 L (2010-2011) Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester
- Forskrift 16.12.2011 nr. 1256 om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator
- Forskrift om internkontroll i helse- og omsorgstjenesten (internkontrollforskriften)
- Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med samtidig ruslidelse og psykisk lidelse – ROP-lidelser - Sammensatte tjenester – samtidig behandling. (03/2012). Helsedirektoratet.
- Plan for psykiatri- og rustjenestene – Alta kommune
- Samarbeidsavtale mellom rus- og psykiatritjenesten i Alta kommune og DPS Vest-Finnmark

Sekretariatet gjør oppmerksom på at listen ovenfor ikke er uttømmende.

Prosjektplan/prosjektskisse

Alta kommunens revisjon (Vefik IKS) oversender en prosjektplan til behandling i kontrollutvalget som viser revisjonens tolkning av oppdraget, basert på det som er beskrevet i saksutredningen og angitt i kontrollutvalgets vedtak.

Prosjektplanen skal være utformet i tråd med krav til god kommunal revisjonsskikk, jf. RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon. I tillegg skal den vise aktivitetsplan, herunder planlagte timer fordelt på disse aktivitetene, samt framdriftsplan for gjennomføringen av forvaltningsrevisjonen.

Det forutsettes at revisjonen oversender prosjektplanen til kontrollutvalget v/sekretariatet innen 1. november 2020, slik at denne kan behandles i utvalgets siste møte i 2020.

Tidspunkt for oppstart og frist for levering

Når kontrollutvalget har godkjent prosjektplanen/prosjektskissen fra revisjonen anses selve forvaltningsrevisjonen som endelig oppstartet.

Nærmere frist for levering av ferdig rapport til kontrollutvalget fastsettes av kontrollutvalget ved utvalgets behandling av revisjonens prosjektplan.

Generell oppfølging og innsynsrett

I kommuneloven framgår det at kontrollutvalgets sekretariatet skal påse at kontrollutvalgets vedtak blir iverksatt.

I kommuneloven framgår det at revisor skal rapportere om sitt arbeid og resultatene av sin revisjon til kontrollutvalget. Kontrollutvalget delegerer til sekretariatet å innhente slik rapportering fra revisjonen.

I offentleglova framgår det at alle kan kreve innsyn i saksdokument, journaler og liknende register hos vedkommende organ. Kontrollutvalget delegerer til sekretariatet å utøve slik innsynsrett.

I kommeloven framgår det at kontrollutvalget kan kreve de opplysningene som er nødvendige for å gjennomføre sin kontroll fra blant annet interkommunale selskaper etter IKS-loven. Kontrollutvalget delegerer til sekretariatet å utøveslik innsynsrett.

I kommuneloven framgår det at kontrollutvalgets innsynsrett og rett til å foreta undersøkelser gjelder på tilsvarende måte overfor andre virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen. Innsynet og undersøkelsene skal imidlertid bare omfatte det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten blir oppfylt. Kontrollutvalget delegerer til sekretariatet å utøve slik innsynsrett.

Sekretariatets tilråkning:

Kontrollutvalget viser til Alta kommunes plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020, samt risiko- og vesentlighetsanalysen som danner grunnlaget for planen.

Kontrollutvalget vedtar å igangsette forvaltningsrevisjonen «Rus og psykiatri».

Formålet med forvaltningsrevisjonen:

Formålet med forvaltningsrevisjonen vil være å avdekke eventuelle lovbrudd, avvik, svakheter og mangler, samt forbedringsmuligheter på det undersøkte området.

Tematisk avgrensning:

Forvaltningsrevisjonen avgrenses til å gjelde et brukerperspektiv. Det vi si at undersøkelsen skal gi svar på om personer med psykiske plager/lidelser og/eller rusavhengighet faktisk blir gitt det tilbud fra kommunen som lov, faglige retningslinjer etc. krever.

Forvaltningsrevisjonen skal ta for seg kommunens ansvar, som blant annet omfatter følgende:²

- kartlegging av funksjonsnivå og vurdering av behov for tjenester herunder praktisk bistand og opplæring for å kunne mestre boforhold, personlig økonomi, personlig hygiene med mer
- ruskartlegging og psykososial oppfølging
- forebyggende helsetjenester, nødvendig helsehjelp (behandling av sykdom, medisinsk og psykososial habilitering og rehabilitering, pleie og omsorg)
- fremskaffing av bolig og oppfølging i bolig
- sosial eller arbeidsrettet aktivisering
- arbeid med individuell plan
- generell oppfølging og veiledning
- henvisning til behandling
samhandling innad i kommunen
- kommunens samhandling med spesialisthelsetjenesten
- kommunens samhandling med pårørende

Problemstillinger:

Kontrollutvalget vedtar følgende hovedproblemstilling for forvaltningsrevisjonen «*Rus og psykiatri*»:

I hvilken grad mottar personer med psykiske plager/lidelser og/eller rusavhengighet et forsvarlig tjenestetilbud fra kommunen?

Kontrollutvalget overlater til revisjonen å utarbeide eventuelle under- og tilleggsproblemstillinger i tilknytning til hovedproblemstillingen.

Relevant regelverk – Kilder til revisjonskriterier:

Revisor skal etablere revisjonskriterier for det enkelte revisjonsprosjektet. Revisjonskriteriene skal være utledet fra autoritative eller anerkjente kilder innenfor det reviderte området.

Relevante kilder til kriterier i denne forvaltningsrevisjonen kan være som følger:

- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)
- Lov 18.12.2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven)
- Prop.91 L (2010-2011) Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester
- Forskrift 16.12.2011 nr. 1256 om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator
- Forskrift om internkontroll i helse- og omsorgstjenesten (internkontrollforskriften)
- Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med samtidig ruslidelse og psykisk lidelse – ROP-lidelser - Sammensatte tjenester – samtidig behandling. (03/2012). Helsedirektoratet.

---

² Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med samtidig ruslidelse og psykisk lidelse – ROP-lidelser Sammensatte tjenester – samtidig behandling. 03/2012). Helsedirektoratet.

- Plan for psykiatri- og rustjenestene – Alta kommune
- Samarbeidsavtale mellom rus- og psykiatritjenesten i Alta kommune og DPS Vest-Finnmark

Kontrollutvalget gjør oppmerksom på at listen ovenfor ikke er uttømmende.

Prosjektplan/prosjektskisse:

Kontrollutvalget ber Alta kommunens revisjon (Vefik IKS) å oversende en prosjektplan som viser revisjonens tolkning av oppdraget, slik dette er beskrevet i saksutredningen og kontrollutvalgets vedtak.

Prosjektplanen skal være utformet i tråd med god kommunal revisjonsskikk, jf. RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon. I tillegg skal den vise aktivitetsplan, herunder planlagte timer fordelt på disse aktivitetene, samt framdriftsplan for gjennomføringen av forvaltningsrevisjonen.

Kontrollutvalget forutsetter at revisjonen oversender prosjektplanen til kontrollutvalget v/sekretariatet innen 1. november 2020, slik at denne kan behandles i utvalgets siste møte i 2020.

Tidspunkt for oppstart og frist for levering:

Når kontrollutvalget har godkjent prosjektplanen/prosjektskissen fra revisjonen anses selve forvaltningsrevisjonen som endelig oppstartet.

Nærmere frist for levering av ferdig rapport til kontrollutvalget fastsettes av kontrollutvalget ved utvalgets behandling av revisjonens prosjektplan.

Generell oppfølging og innsynsrett:

I kommuneloven framgår det at kontrollutvalgets sekretariatet skal påse at kontrollutvalgets vedtak blir iverksatt.

I kommuneloven framgår det at revisor skal rapportere om sitt arbeid og resultatene av sin revisjon til kontrollutvalget. Kontrollutvalget delegerer til sekretariatet å innhente slik rapportering fra revisjonen.

I offentleglova framgår det at alle kan kreve innsyn i saksdokument, journaler og liknende register hos vedkommende organ. Kontrollutvalget delegerer til sekretariatet å utøve slik innsynsrett.

I kommeloven framgår det at kontrollutvalget kan kreve de opplysningene som er nødvendige for å gjennomføre sin kontroll fra blant annet interkommunale selskaper etter IKS-loven. Kontrollutvalget delegerer til sekretariatet å utøveslik innsynsrett.

I kommuneloven framgår det at kontrollutvalgets innsynsrett og rett til å foreta undersøkelser gjelder på tilsvarende måte overfor andre virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen. Innsynet og undersøkelsene skal imidlertid bare omfatte det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten blir oppfylt. Kontrollutvalget delegerer til sekretariatet å utøve slik innsynsrett.